

Mindig az győz, aki mélyebbre hajol

EÉ 192,1-4 (a cappella, antifonális énekléssel)

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében! *Á-ámen.*

Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgálai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (Fil 2,5-8).

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek,
miképpen volt kezdetben, most és mindenkor
és mindörökkön-örökké. Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Urunk! Te megváltottad a páskavacsora ősi rendjét azért, hogy megmutasd: nem az elszenvédője, hanem az Ura és Királya vagy mindennek, ami történik Veled. Az Utolsó Vacsorán Te Urunk *saját magadat* ajándékoztad oda nekünk, hogy örök életünk legyen Te általad, aki a Mennyei Atyával és Szentlélekkel élsz és uralkodsz örökkön-örökké. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Éljük át az Utolsó Vacsora történetét együtt.** Fogadjuk azonban meg Pál apostolnak a korinthusiakhoz írott sorait, amelyek szerint "az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség, és öröm a Szentlélekben" (1Kor 4,10). Ezért az Utolsó Vacsora (*pontosan amúgy sem ismert*) történéseit szimbolikusan fogjuk átélni. Tesszük ezt azért is, hogy az egyetlen rész, amelyet nem szimbolikusan élünk át, Urunk testének és vérének a magunkhoz vétele, amely az Utolsó Vacsora *lényege* volt, *még jobban kiemelkedjen* a többi történés közül.

A Márk szerinti evangélium így írja le az Utolsó Vacsora előkészületeit: "A kovásztalan kenyerek első napján, amikor a páskabarányt szokták áldozni, így szóltak hozzá a tanítványai: Hol akarod megenni a páskavacsorát, hol készítjük el? Jézus elküldött tanítványai közül kettőt, és ezt mondta nekik: Menjetek a városba, és ott szembejön veletek egy ember, aki egy korsó vizet visz; kövessétek őt, és ahova bemegegy, mondjátok meg a házigazdának, hogy a Mester ezt üzeni: Hol van a szállás, ahol tanítványaimmal együtt megehetem a páskavacsorát? Ő majd mutat nektek egy nagy emeleti termet berendezve, készen: ott készítsétek el nekünk a vacsorát. Elindultak a tanítványok, és bementek a városba. Mindent úgy találtak, ahogyan megmondta nekik, és elkészítették a páskavacsorát. Amikor beesteledett, odament a tizenkettővel." (Mk 14,12-17). Lukács így folytatja: "Amikor eljött az óra, [Jézus] asztalhoz telepedett az apostolokkal együtt, és ezt mondta nekik: Vágyva vágytam arra, hogy szenvedésem előtt megegyem veletek ezt a páskavacsorát. Mert mondom nektek, hogy többé nem eszem ebből a páskavacsorából, amíg csak be nem teljesedik az Isten országában." (Lk 22, 14-16).

Kedves Testvéreim! **Hallgassuk meg a páskavacsorát elrendelő ószövetségi ígét,** ahogyan megírva találjuk Mózes második könyve 12. fejezetének az elsőtől a 11. verseiben a következőképpen (*álljunk fel*): "Azután ezt mondta az Úr Mózesnek és Áronnak Egyiptom földjén: Ez a hónap lesz az első hónapotok. Ez lesz számotokra az első az év hónapjai között. Mondjátok meg Izrael egész közösségének: Ennek a hónapnak a tizedikén vegyen magának családonként mindenki egy bárányt, házanként egy-egy bárányt. Ha egy házban kevesen vannak egy bárányra, akkor a legközelebbi szomszédjuddal együtt vegyenek a lélekszámnak megfelelően. Vegyétek számításba, hogy ki mennyit tud enni a bárányból. Legyen a bárány

hibátlan, hím és egyéves. Juhot vagy kecskét vegyetek. Ennek a hónapnak a tizennegyedik napjáig tartsátok magatoknál, azután estefelé vágja le Izráel egész gyülekezeti közössége. Vegyenek a vérből, és kenjék a két ajtófélfára és a szemöldökfára azokban a házakban, ahol megeszik. Még ugyanazon az éjszakán egyék meg a húst: tűzön megsütve, kovásztalan kenyérral; keserű füveket egyenek hozzá. Ne egyétek nyersen, se vízben főzve, csak tűzön megsütve, és a feje, a lábszárai és a belső részei együtt legyenek. Ne hagyjatok belőle reggelre. Ha mégis marad belőle reggelre, azt égessétek el. Így egyétek: legyen a derekatok felővezve, sarutok a lábatokon, bototok a kezetekben, és sietve egyétek: az Úr páskája ez." (*Foglaljunk helyet.*)

A páskavacsorán az első pohár bor a megszentelődés pohara, amely az Egyiptomból való szabadulást jelképezi (*első pohár*). Utána megeszik a karpasz-t, azaz az első keserű füvet, az izsópot jelképező petrezselyemlevelet, amelyet az áldozati bárány vérébe kellene mártani, hogy a két ajtófélfát és a szemöldökfát meghintsék vele. A páskavacsorán azonban az első keserű füvet sós vízbe mártják, mert a sós víz a szolgaság házában hullajtott könnyeket jelképezi (*petrezselyem/sós víz*). Itt töri meg a kovásztalan kenyeret, a macát a házigazda, és a páskabarányt jelképező egyik felét, az afikoment elrejt. Itt kérdezi meg a legfiatalabb résztvevő, hogy „*Miben különbözik ez az este minden más estétől?*” – Erre a kérdésre majd az igehirdetésben kapjátok meg a választ. – A kérdések után jelképesen megmutatják azt a tíz csapást, amely Egyiptom népét érte úgy, hogy Isten ujját szimbolizálva tíz borcseppet helyeznek el a tányérjuk szélére. Megemlékeznek a régi, istennek bemutatott áldozatokról egy száraz csont, a zroá (*csont*) formájában, amely Ezékiel látomása szerint (Ez 37) a feltámadásnak is a szimbóluma. Megemlékeznek az egykori jeruzsálemi templomról is egy tojás, a bécá formájában (*tojás*). Az Egyiptomból való megmenekülés öröme megisszák a második pohár bort, az öröm poharát (*második pohár*). Ezek után megeszik a második keserű füvet, a márort, amely a legtöbbször torma, az egyiptomi építkezéseken használt habarcsot szimbolizáló harószet mártásba mártva (*torma/harószet mártás pohár*).

Ahogy Jézus és a tanítványai ették a páskavacsorát, versengés támadt a tanítványok között, „hogymelyikük a legnagyobb. Jézus így felelt nekik: A királyok uralkodnak népeiken, és akik hatalmuk alá hajtják őket, jötevőknek hívatják magukat. *Ti azonban ne így cselekedjétek, hanem aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és aki vezet, olyan legyen, mint aki szolgál. Mert ki a nagyobb? Az, aki asztalnál ül, vagy aki szolgál? Ugye az, aki asztalnál ül? Én pedig olyan vagyok közöttetek, mint aki szolgál*” (Lk 22,24-27). „Jézus ekkor felkelt a vacsorától, letette felsőruháját, és egy kendőt kötött magára (*stóla levétel, kendő felvétel*), azután vizet öntött a mosdótálba, és elkezdte a tanítványok lábát mosni és törölni a magára kötött kendővel. Simon Péterhez lépett, aki így szólt hozzá: „*Uram, te mosod meg az én lábamat?*” Jézus így válaszolt neki: „*Amit én teszek, most még nem érted, de később majd megérted.*” Péter így szólt hozzá: „*Az én lábamat nem mosod meg soha.*” Jézus így válaszolt neki: „*Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám.*” Simon Péter erre ezt mondta neki: „*Uram, ne csak a lábamat, hanem a kezemet, sőt a fejemet is!*” Jézus így szólt hozzá: „*Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta.*” Miután megmosta lábukat, ismét felvette felsőruháját (*stóla felvétel*) (Jn 13,4-12a).

Kedves Testvéreim! Jézus a János szerinti evangélium 15. fejezetében mondja el, hogy Isten ígéje (és a megtestesült ige: maga Jézus) az, amely megtisztít minket, a lábunkat kivéve, amelyet a lépten-nyomon elkövetett bűneink újra és újra bepiszkítanak. **A lábmosás szimbólumának az egyik valódi értelme tehát a bűneink bocsánata, amelyet Jézus a kereszten szerzett nekünk.** Az Úr Jézus Krisztus apostola, János ezt tanítja: Ha azt mondjuk:

nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket: hű és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszságtól. Álljunk fel (*a gyülekezet feláll*), és együttes bűnvalló imában kérjük bűneink bocsánatát. Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reménységem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérlek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet. Ámen. Tartsunk egy percnyi csendet. A megtisztulás csendjét. Ebben a csendben tegyük le Urunk Jézus Krisztus lába elé mindent, ami a lelkünket terheli. *Csend.* Testvéreim! Isten megkönyörül mindenkin, aki a bűn mélységéből kiált hozzá. Ezért rendelte az Úr az egyházában a bűnbocsánat és a békéltetés szolgálatát, amikor feltámadása után ezt mondta tanítványainak: Békesség néktek! Ahogyan engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket: akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak, akikéit megtartjátok, megtartatnak. Ezért az Úr rendelése szerint hirdetem bűneitek bocsánatát, hogy oldozva legyenek a földön és a mennyben: az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. † *Gyülekezet:* Hála Neked, Urunk! – Bízatom és örüljétek, bűnbánó és Krisztusban reménykedő testvéreim: Isten megbocsátotta a bűnötöket. Az ő Szentlelke legyen veletek, hogy teremjétek a megtérés gyümölcseit, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Megtisztult Testvéreim! Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. **Hallgassátok meg a mai nap igehirdetési igéjét**, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 13. fejezete 12.-től 15. verseiben a következőképpen: Miután [*Jézus*] megmosta a lábukat, ismét asztalhoz telepedett, és ezt mondta nekik: Értitek, hogy mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok engem, és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek. (*Foglaljunk helyet.*)

Kedves Testvéreim! Értjük-e, hogy mi történt az Utolsó Vacsorán? Jézus kétszeresen is felülírta a páskavacsora ősi rendjét. Elsőként: a tanítványok versengésére válaszul felkelt a vacsorától, és megmosta a tanítványok lábát. Botrány botrány hátán... A páskavacsorától nem lehetett *csak úgy felkelni*. A lábat meg *különösképpen* nem lehetett megmosni, mert az a nem zsidó származású rabszolgák dolga volt. Nem az Úr-é, ahol az Úr megnevezés a görögben a kúriosz szó, ami istent jelent. Jézus, mint Isten mosta meg, és törölte meg (*a görög eredeti szerint nagyon jó alaposan*) a tanítványok lábát, a magára kötött kendőbe felvéve mind azt a mocskot, ami a még a tanítványokon rajta volt. Jézus nemcsak a szokásrendet írta ezzel felül, hanem az időrendet is. Jézus nem Nagycsütörtök este, hanem csak másnap, Nagypéntek délután veszi magára az egész emberiség összes bűnét a kereszten, beleértve a tanítványokét is. Jézus, az Isten, azonban nem az időben él. Számára már Nagycsütörtökön a kereszthalál megtörtént, és a megváltásunk elvégeztetett. Jézus a teremtés előtt is már az egész emberiség megváltója volt. Azzal, hogy levette a felsőruháját, Jézus azt a szimbolikus cselekedetet hajtotta végre, hogy önként, saját akaratából *letette az életét* a kereszten. Azzal, hogy utána ismét felvette a felsőruháját, Jézus azt a szimbolikus cselekedetet hajtotta végre, hogy *újra visszavette az életét* az előre megmondott időben, húsvét hajnalán, a feltámadás pillanatában.

Péter tiltakozása nagyon emberi tett. Nem hagyom, hogy Isten előttem, a bűnös ember előtt megalázza magát. No igenám... De – *tiltakozhatunk-e mi* Isten akaratát ellen? *Jobban tudjuk-e mi* Istennél, hogy *mi az*, ami helyes? Hát *nem éppen ez volt* – az *eredendő bűn*? A tudás fája *nem azért* volt kárhozatos, mert az ember megtudta, hogy *mi az*, ami jó és *mi az*,

ami rossz, *hanem azért*, mert ezzel az ember *saját maga akarta eldönteni Isten helyett, hogy mi az, ami jó, és mi az, ami rossz*. Pontosan ezt tette itt Péter, amikor tiltakozott... De utána elfogadta Urunk akaratát és ajándékát, és ezzel példát adott valamennyiünknek.

Kedves Testvéreim! Jól érezzük-e magunkat szennyben? Vagy hagyjuk-e azt mi is, hogy Krisztus megtisztítson minket? Hagyjuk-e azt, hogy átjárjon minket a bűnbocsánat kegyelme?

Jézus nem várt (és nem vár) **viszonzást a kereszthalálért**. Mi *nem tudjuk* megváltani Jézust, mert Jézus *nem szorul rá* a mi megváltásunkra. Egész életünk arról szól, hogy Jézusnak leköteleztünk vagyunk – és maradunk. Mert Jézus szeretete olyan isteni szeretet, agapé, amely feltétel, és érdem nélkül, ingyenesen árad ránk – kimeríthetetlen bőségben.

Jézus arra tanít minket, hogy mossuk mi is meg egymás lábát. Hogyan? Szappannal? Nem. A másik meghallgatásával. A másik terheinek a megértésével és hordozásával. Leleményes, szolgáló szeretettel. Jézusi szeretettel, amely nem vár viszonzást. – Ki az a másik, akivel ezt meg kell tennünk? Életünk párja, a családunk, a barátaink? Nem csak ők! **Jézus az őt eláruló Júdás lábát is megmosta...** Az *ellenségeinket is* meg kell hallgatnunk. Az ellenségeinket is meg kell értenünk. Az ellenségeinket is szeretnünk kell. Megbocsátó, megértő, befogadó szeretettel. **Jézus arra tanít minket, hogy mindig az győz, aki mélyebbre hajol**. Mindig...

Jézus kétszeresen is felülírta a páskavacsora ősi rendjét. Másodikként és legfontosabbnak: Jézus a saját maga testét és vérével osztotta ki a páskabarány és a harmadik pohár bor, a megváltás pohara helyett. Megint botrány botrány hátán. Jézus felülírta a hagyományt – *saját magával*. Ezzel is megmutatta Jézus azt, hogy ő *saját maga* Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit. Isten, amikor átvonult Egyiptomon, minden olyan elsőszülöttet megölt, ahol a ház ajtaja nem volt megjelölve az átvonulás bárányának, a páskabarányának a vérével. Jézus *minket jelöl meg az ő saját vérével* azért, hogy Benne és Általa megmaradjunk.

Augustinus hívta fel a figyelmet arra, hogy páska igen hasonló a pászein görög szóra, amely a szenvedést jelöli. Azaz **Jézus szenvedése adta meg nekünk azt, hogy életben maradhassunk az átvonulás alatt**, úgy, mint Isten választott népe a Vörös tengeren való átvonulás alatt, és úgy, mint mi majd a földről a mennybe való átvonulásunk alatt. Mert Jézus Istennek az a szolgálója, akiről már Ézsaiás is megjövendölte, hogy felemeltetik (a kereszten), és utána: felmagasztaltatik (Ézs 52,13). Mert Jézus az, aki ha felemeltetik a kereszten – *magához vonz mindeneket* (Jn 12,32). Kedves Testvérem! *Benne vagy-e te is* ebben a „mindenek”-ben? Hagyod-e magadat *befogadni* a Krisztus által? *Átadod-e* magadat a Krisztusnak? *Igen*? Akkor jó hírem van: az evangélium maga. „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, ... sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm 8,38-39). Ámen.

Kedves Testvéreim! Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten ígését. Magasztaljuk a Szentháromság egy igaz istent, álljunk fel (*a gyülekezet feláll*), és **mondjuk el közösen a Nicea-Konstantinápolyi Hitvallást!** Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak teremtőjében. Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született minden idő előtt, Isten az Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől; született és nem teremtett, az Atyával egylényegű, és általa lett minden. Érettünk, emberekért és

üdvösségünkért leszállt a mennyből. Megtestesült a Szentlélektől és Szűz Máriától, és emberré lett. Keresztre feszítették értünk Poncius Pilátus alatt, kínhalált szenvedett, és eltemették, harmadnapon feltámadt az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atya jobbán, újra eljön dicsőségében ítélni élőket és holtakat, és uralmának nem lesz vége. Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és a Fiútól származik, akit az Atyával és Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk, és aki szólt a próféták által. Hiszem az egy, szent, egyetemes és apostoli egyházat. Vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a holtak föltámadását és az eljövendő örök életet. Ámen.

Szent vagy, Urunk, és nagy a te irgalmad! Hálát adunk neked, hogy lelki ételt és italt és örök életet is adtál a te szolgád, Jézus Krisztus által. Ezért a nagy irgalmadért kérünk, küldd el most Szentlelkedet, és szentelj meg minket, hogy a mi Urunk szent teste és vére által egyetlen testvéri közösséggé legyünk, amikor most rendelése szerint cselekszünk, felállunk (a gyülekezet feláll) és tanítása szerint együtt, így imádkozunk. **Mi Atyánk**, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Hallgasd meg imádságunkat a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki az Utolsó Vacsorán kezébe vette a kenyeret, hálát adott, és megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem, † amely tiértetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen, miután vacsorált, kezébe vette a poharat is, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mindnyájan, e pohár az új szövetség az én véremlében, † amely tiértetek és sokakért kiontatik bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre. Ezért valamennyiszer eszünk e kenyérből és iszunk e pohárból, az Úr halálát hirdetjük, amíg el nem jön. Mert méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön örökké. Ámen. Íme, minden kész! Fogadjátok az Urat örömmel! Várjuk meg egymást Urunk testének és vérének a magunkhoz vételével.

Úrvacsora.

Foglaljunk helyet. A páskavacsora végén a hálaadás poharát ürítik ki. Tartsunk egy kis csendet, a hálaadás csendjét. (*Csend*). **Adjunk közösen is hálát Urunknak.** Hálát adunk neked, hogy a fájdalmak útjára, Emberfia, magaddal vitted néma közönyünket, álságos jóakaratomkat, gyáva tagadásainkat, kétségbeesésünket, tompa értetlenségünket és a mélységből fölfelé kiáltó hangunkat. Hálát adunk neked, hogy a fájdalmak útján, Emberfia, magaddal viszel minket, hogy együttérző pillantásod tükrében emlékezzünk árulásainkra, és őszintén szembenézzünk önmagunk árnyékaival. Hálát adunk neked, hogy a fájdalmak útjának végén, Emberfia, kitárod felénk a karodat, keresztezed szándékainkat, és akkor – végre – megbékélünk azzal, ami van, Te pedig megáldasz minket a kereszttel. Ámen.

Végezetül, az istentisztelet befejezéseként, felállva fogadjátok az áldást. Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad! Fordítsa az arcát tefeléd az Úr, és (†) adjon tenéked békességet! *Á-ámen.* Foglaljunk helyet.

EÉ 310,1,4-6 (a cappella, antifonális énekléssel)